

บทที่ 10

การส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐ

การส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไทย เริ่มจากพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน เมื่อครั้งทรงดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการรถไฟ ได้จัดตั้งแผนกโฆษณาของการรถไฟเมื่อปี พ.ศ. 2467 ทำหน้าที่เผยแพร่ประเทศไทยให้เป็นที่รู้จักแก่ชาวต่างประเทศ รวมทั้งรับรองและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนประเทศไทย แม้ทรงย้ายไปดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม ก็ยังคงดำเนินการส่งเสริมการท่องเที่ยว นับได้ว่าพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน ทรงเป็นผู้ริเริ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไทย

พ.ศ. 2479 กระทรวงพาณิชย์และคมนาคมได้รับอนุมัติให้ดำเนินโครงการบำรุงอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในประเทศไทยโดยมีแผนงานและวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 3 ประการคือ การโฆษณาชักชวนนักท่องเที่ยว การรับรองนักท่องเที่ยวและการบำรุงสถานที่ท่องเที่ยวและที่พัก ถือเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการโดยได้รับงบประมาณจากรัฐบาล ซึ่งกระทรวงพาณิชย์และคมนาคมได้มอบหมายให้แผนกส่งเสริมพาณิชย์และท่องเที่ยว กรมพาณิชย์ดำเนินการ

พ.ศ. 2492 กรมโฆษณาการสำนักนายกรัฐมนตรี ได้ทำความตกลงกับกระทรวงคมนาคม (กระทรวงพาณิชย์และคมนาคมเดิม) ขอโอนกิจการส่งเสริมการท่องเที่ยวมาเข้าอยู่กับกรมโฆษณาการสำนักนายกรัฐมนตรี เรียกส่วนงานนี้ว่า “สำนักงานส่งเสริมการท่องเที่ยว” ต่อมาได้รับการยกฐานะขึ้นเทียบเท่ากองโดยพระราชกฤษฎีกาจัดวาระเบียบราชการกรมโฆษณาการในสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2493 เรียกว่า “สำนักงานท่องเที่ยว”

การส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐได้ขยายบทบาทกว้างขวางขึ้นเมื่อมีการจัดตั้ง “องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว (อ.ส.ท.)” ขึ้นเป็นหน่วยงานอิสระ โดยพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว พ.ศ. 2502 ในสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์

เป็นนายกรัฐมนตรี ทั้งนี้เพาะได้เลื่งเห็นผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่จะได้รับจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เนื่องจากประเทศไทยมีทรัพยากรามากมายหลากหลายที่พร้อมจะพัฒนาเพื่อการท่องเที่ยว ประกอบกับประชาชนคนไทยมีความเป็นมิตรไม่ตรึง มีวิถีชีวิตศิลปวัฒนธรรม และประเพณีที่น่าสนใจ ล้วนเป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือนหากได้รับการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง

พระราชบุญภักดิ์ตั้งองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2506 กำหนดให้ อ.ส.ท. มีตราสัญลักษณ์เป็นรูปพระปรางค์คัตธอรณราชวาราณ เป็นรูปเครื่องบินบินผ่านพระปรางค์ เป็นรูปเครื่องบินบินผ่านพระปรางค์ ที่นั่งสุพรรณหงส์อยู่ภายในวงกลมขอบวงกลมด้านบนมีอักษร อ.ส.ท. ด้านล่างมีอักษร Tourist Organization Thailand และให้เติมคำว่า “แห่งประเทศไทย” ต่อท้าย องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว

การส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐในยุค อ.ส.ท. ระยะแรก จะเป็นการเผยแพร่โฆษณาการท่องเที่ยวเป็นหลัก โดยเฉพาะการเผยแพร่โฆษณาประเทศไทยให้เป็นที่รู้จักและสนใจแก่ชาวต่างประเทศ เพื่อชักจูงให้ชาวต่างประเทศเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย และเริ่มมีการจัดกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวเป็นครั้งแรก ได้แก่ การจัดงานแสดงของช้างและจัดนำเที่ยวระยะไกลด้วยขบวนรถไฟฟ้าเชซ เพื่อพานักท่องเที่ยวไปชมงานแสดงของช้างที่จังหวัดสุรินทร์ นับเป็นงานที่ได้รับการกล่าวถึงอย่างกว้างขวางจากนักท่องเที่ยวต่างประเทศและได้ยึดเป็นแนวปฏิบัติมาตรฐานถึงปัจจุบัน โดยจังหวัดสุรินทร์ยังคงจัดงานแสดงของช้างเป็นประจำทุกปี

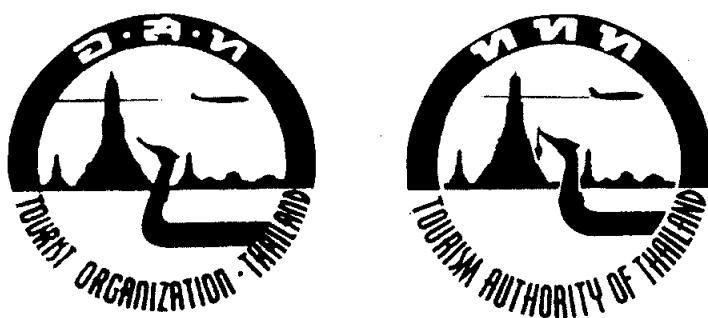
ในด้านการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว มีการจัดอบรมมัคคุเทศก์เป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2504 โดยความร่วมมือระหว่าง องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว และคณะกรรมการศาสนาสตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต่อมาได้ขยายไปสู่สถานบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนทั่วประเทศ จัดอบรมมัคคุเทศก์ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

ปี พ.ศ. 2519 เริ่มมีการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นรูปแบบและมีระบบมากขึ้น โดยการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทย (National Plan on Tourism Development) นับเป็นแผนพัฒนาการท่องเที่ยวฉบับแรกของประเทศไทย ซึ่งมีการกำหนดการพัฒนาการท่องเที่ยวในส่วนต่าง ๆ ที่สำคัญอย่างครบถ้วน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเริ่มมีบทบาทในการสร้างรายได้เข้าประเทศและช่วยลดการขาดดุลการค้าระหว่างประเทศ ต่อมาในปี พ.ศ. 2520 รัฐบาลได้บรรจุแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเข้าไว้ในแผนพัฒนา

เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติดับบลที่ 4 (พ.ศ. 2520 – 2524) เป็นครั้งแรก โดยกำหนดเป้าหมายไว้ชัดเจนว่าในสิ้นปี พ.ศ. 2524 ประเทศไทยจะมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวรวม 2.2 ล้านคน และมีรายได้จากการท่องเที่ยวรวม 11,700 ล้านบาท

เพื่อที่จะบรรลุถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ รัฐบาลได้พิจารณาพัฒนาหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยวให้มีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบกว้างขวางมากขึ้น จึงได้ดำเนินการยกฐานะจาก องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (อ.ส.ท.) : Tourist Organization Thailand เป็น “ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) : Tourism Authority of Thailand (TAT)” และขยายขอบเขตอำนาจหน้าที่เพิ่มขึ้นตามพระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ส่งเสริมการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวตลอดจนการประกอบอาชีพของคนไทยในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
2. เพยแพร่ประเทศไทยในด้านความงามของธรรมชาติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา และวิถีการของเทคโนโลยี ตลอดจนกิจการอย่างอื่นอันจะเป็นการชักจูงให้มีการเดินทางท่องเที่ยว
3. อำนวยความสะดวกและความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว
4. ส่งเสริมความเข้าใจอันดีและความเป็นมิตรไมตรีระหว่างประชาชนและระหว่างประเทศ
5. ริเริ่มให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยว และเพื่อพัฒนาปัจจัยพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว

การส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไทยได้รับการพัฒนากว้างขวางยิ่งขึ้น มีการดำเนินโครงการต่างๆ สนับสนุนให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยขยายตัวอย่างรวดเร็ว อาทิเช่น

รัฐบาลได้ประกาศให้ปี 2523 เป็นปีท่องเที่ยวไทย(Visit Thailand Year) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมและซักจูงนักท่องเที่ยวต่างประเทศให้เดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทยมากขึ้น รวมทั้งส่งเสริมให้คนไทยเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ จัดงานแสดงศิลปวัฒธรรมตามภูมิภาค และจัดงานเทศกาลเที่ยวเมืองไทยเป็นครั้งแรกที่กรุงเทพมหานคร ได้รับความสนใจจากประชาชนจำนวนมากและได้จัดต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน มีผลให้การส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศแพร่หลายยิ่งขึ้น

เมื่อคราวสมโภชน์กรุงรัตนโกสินทร์ครบ 200 ปี พ.ศ. 2525 มีการจัดกิจกรรมเพื่อการเฉลิมฉลองมากๆ ทั้งด้านงานแสดงทางศิลปวัฒธรรมและงานพระราชพิธีสำคัญ จุงใจให้ชาวต่างประเทศเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับสมาคมด้านการท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่สำคัญ 2 สมาคมมาจัดประชุมใหญ่ประจำปีที่ประเทศไทย โดยสมาคมนักเขียนอมริกาซึ่งมีสมาชิกที่เป็นบรรณาธิการสื่อมวลชนและช่างภาพประจำนิตยสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ได้นำจัดการประชุมในช่วงปลายปี พ.ศ. 2524 ถือเป็นโอกาสดีที่จะได้แนะนำและโฆษณาเผยแพร่ประเทศไทยผ่านสื่อมวลชนต่างกล่าว เมื่อถึงปีสมโภชน์กรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปีสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวภูมิภาคแฟชิพิคได้เลือกประเทศไทยเป็นสถานที่จัดประชุมใหญ่ประจำปี ซึ่งมีผลต่อการเผยแพร่โฆษณาด้านการท่องเที่ยวของประเทศมาก

ปี พ.ศ. 2530 ได้มีการประกาศให้เป็นปีท่องเที่ยวไทยอีกเป็นครั้งที่ 2 ทั้งนี้ เพื่อร่วมเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนม์พรรษา 5 รอบ มีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์งานพระราชพิธีต่าง ๆ รวมทั้งกิจกรรมที่จะจัดในปีท่องเที่ยวไทยเป็นพิเศษทั่วประเทศ จุงใจให้เกิดกระแสของการเดินทางท่องเที่ยวจากทั่วประเทศภายนอกและชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวประเทศไทย

ช่วงปี พ.ศ. 2538-2539 รัฐบาลได้จัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชเสด็จถึงกรุงศรีราชาธิบดีครบ 50 ปีบริบูรณ์ ในวันที่ 9

มิถุนายน 2539 ซึ่งถือเป็นรัชสมัยที่ยาวนานที่สุดของประวัติศาสตร์ไทย รัฐบาลจัดให้มีงานเฉลิมฉลองกาญจนากิเมก โดยมีงานพระราชพิธีและกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติมากมาย ในช่วงเวลา 2 ปี ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2538 - วันที่ 31 ธันวาคม 2539 ประกอบกับมีการจัดงานแข่งขันกีฬาชีกเกมส์ครั้งที่ 18 ที่จังหวัดเชียงใหม่ซึ่งเป็นเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญในเดือนธันวาคม 2538 ต่อเนื่องมาปี พ.ศ. 2539 มีงานสมโภชเชียงใหม่ 700 ปี CHIANGMAI 700th ANNIVERSARY CELEBRATION 1996 ซึ่งมีการจัดงานเทศกาลประเพณีที่ยิ่งใหญ่ตลอดปีเพื่อเป็นการเฉลิมฉลองเมืองหลวงแห่งอาณาจักรล้านนาที่ก่อตั้งยืนยาวมาถึง 700 ปี ในช่วงเวลาดังกล่าวมีนักท่องเที่ยวต่างประเทศเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทยจำนวนมาก

นอกจากจะมีงานเฉลิมฉลองในวาระสำคัญ ยังมีการจัดประชุมสมาคมท่องเที่ยวระดับชาติด้วย 3 งานใหญ่ได้แก่ PATA Annual Conference ของสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก : Pacific Asia Travel Association : PATA ระหว่างวันที่ 15 - 25 เมษายน 2539 ASTA World Congress 1996 ของสมาคมบริษัทนำเที่ยวแห่งอเมริกา : America Society of Travel Agents : ASTA ระหว่างวันที่ 6-12 ตุลาคม 2539 และ UFTAA World Travel Congress 1996 ของสมาคมพันธมิตรสมาคมบริษัทนำเที่ยวนานาชาติ : Universal Federation of Travel Agents Association : UFTAA ระหว่างวันที่ 13-18 ตุลาคม 2539

การที่ประเทศไทยได้รับเลือกให้เป็นสถานที่จัดงานประชุมการท่องเที่ยวระดับชาติดังกล่าว นอกจากจะทำให้มีผู้ประกอบการและตัวแทนธุรกิจนำเที่ยวจำนวนมากหลายพันคนเดินทางเข้ามาร่วมประชุม ยังเป็นบทพิสูจน์ศักยภาพในการรองรับการประชุมระดับชาติในทุกด้าน รวมทั้งเป็นโอกาสที่จะแนะนำให้กลุ่มผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวเหล่านี้ได้สัมผัสร่วมกันของแหล่งท่องเที่ยวและเสน่ห์แห่งศิลปวัฒนธรรมที่ภูมิภาคของประเทศไทย ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมหาศาลต่อการขยายตลาดการท่องเที่ยวไทยไปสู่ตลาดอเมริกาในส่วนของ ASTA และตลาดยุโรปในส่วนของ UFTTA รวมทั้งตลาดเอเชียแปซิฟิก ในส่วนของ PATA

ปี พ.ศ. 2541-2542 ถือเป็นโอกาสพิเศษอีก 2 วาระ คือการเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาอาเซียนครั้งที่ 13 ในปี 2541 และการประชุมนายกรัฐมนตรี 6 รอบของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในปี 2542 รัฐบาลอนุมัติให้จัดงานปีท่องเที่ยวไทย

2541 - 2542 (Amazing Thailand 1998 - 1999) เพื่อรณรงค์ให้มีการเดินทางมาเยือนประเทศไทยอีกครั้งหนึ่ง หลังจากที่เคยประสบความสำเร็จมาแล้วในการจัดงาน Visit Thailand Year ในปี 2530 การจัดงาน Amazing Thailand 1998 - 1999 ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมการเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาอาเซียนเกมส์ครั้งที่ 13 และร่วมเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมราชูปถัมภ์ รวมทั้งเพื่อยกระดับคุณภาพของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และใช้เป็นปัจจัยเชิงชูชนให้นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวทั่วทุกภูมิภาค เพิ่มมากยิ่งขึ้น โดยการนำเสนอการท่องเที่ยวประเทศไทยในรูปแบบและสีสันที่แปลกใหม่ กว่าที่ผ่านมา เพื่อให้เกิดความน่าสนใจและพิเศษโดดเด่น จึงใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางกลับมาท่องเที่ยวประเทศไทยอีกครั้ง โดยคาดหมายว่าต่อตลอดช่วง 2 ปี (2541 - 2542) จะมีนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศเดินทางเข้ามาอย่างน้อย 17 ล้านคน ทำรายได้เข้าสู่ประเทศไทยไม่ต่ำกว่า 600,000 ล้านบาท และจะมีคนไทยเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศอย่างน้อย 122 ล้านครั้ง ก่อให้เกิดรายได้หมุนเวียนในประเทศอย่างน้อย 415,000 ล้านบาท

ปี พ.ศ. 2543 หรือ ค.ศ. 2000 ยังคงเป็นปี Amazing Thailand 2000 โดยเพิ่มระยะเวลาต่อเนื่องจาก Amazing Thailand 1998 - 1999 ประเทศไทยยังคงได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมนานาชาติครั้งใหญ่หลายงานอาทิเช่น

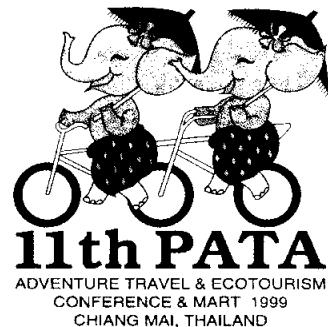
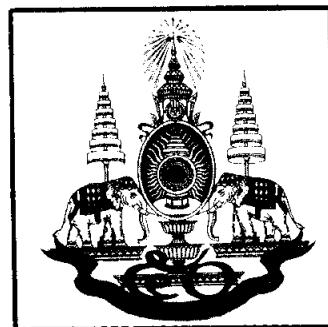
การประชุมเพื่อการท่องเที่ยวระดับนานาชาติ AFT 2000 หรือ Asean Tourism Forum 2000 ซึ่งเป็นการประชุมทางด้านการท่องเที่ยวที่สำคัญที่สุดของประเทศไทยอาเซียน โดยมีวัตถุประสงค์ในการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศอาเซียนทางด้านการท่องเที่ยว เพื่อให้เป็นจุดหมายปลายทางอันเดียวที่นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาได้โดยสะดวก นำไปสู่การส่งเสริมภาพลักษณ์การพัฒนาการท่องเที่ยวในกลุ่มชาติอาเซียน ในช่วงเวลาของการประชุมครั้งนี้ก่อให้เกิดรายได้เข้าประเทศประมาณ 200 ล้านบาท และประโยชน์จากการเจรจาธุรกิจท่องเที่ยวอีกมากมาย

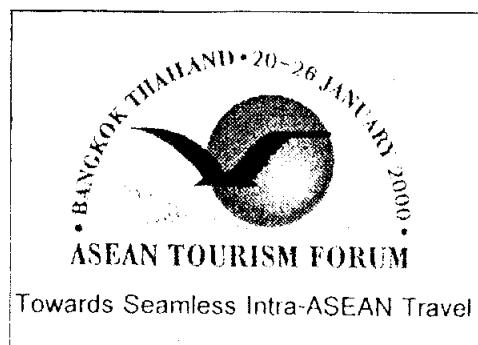
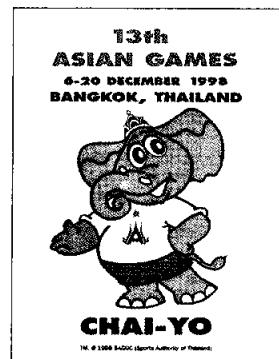
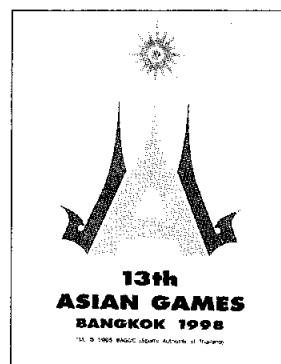
การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา (องค์คัด) หรือ United Nation Conference on Trade and Development (UNCTAD) เป็นการประชุมหารือและเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยผ่านความร่วมมือ การเจรจา และการเป็นส่วนร่วมซึ่งกันและกัน ตลอดจนเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา

เศรษฐกิจของประเทศไทยฯ โดยมีผู้เข้าร่วมการประชุมครั้งนี้ประมาณ 3000 คน จาก 159 ประเทศทั่วโลกยังไม่รวมถึงผู้ติดตามและผู้สื่อข่าวอีกจำนวนมาก สามารถสร้างรายได้สูงจากการท่องเที่ยวและบริการไม่น้อยกว่า 700 ล้านบาท

งาน ADEX 2000 งานส่งเสริมกิจกรรมด้านน้ำเอเชีย เป็นงานส่งเสริมการขาย กิจกรรมด้านน้ำขนาดใหญ่ที่ได้รับความสนใจจากผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการด้านน้ำและนัก กีฬาด้านน้ำทั่วภูมิภาคเอเชีย การจัดงานครั้งนี้นอกจากจะมีผู้เข้าร่วมงานประมาณ 12,000 คน โดยเป็นผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการด้านน้ำ ผู้ที่มาอุดหนุนขายกิจกรรม และผู้สนใจ กีฬาด้านน้ำ ซึ่งนอกจากจะก่อให้เกิดรายได้แล้วยังเป็นโอกาสให้ประเทศไทยได้เผยแพร่ ศักยภาพของทรัพยากรทางทะเล แหล่งด้านน้ำ และความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งถือเป็นจุดขายในตลาดท่องเที่ยวที่นับวันจะได้รับความนิยม และแพร่หลายในกลุ่มนัก ท่องเที่ยวทั่วโลกและต่างประเทศ

เมื่อข้ามสู่สหสวรรษใหม่ ค.ศ. 2001 ประเทศไทยจะเป็นสถานที่จัดงาน ประชุม การประกันชีวิตในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ครั้งที่ 6 (Asia Pacific Life Insurance Congress) จะมีผู้เข้าร่วมงานกว่า 10,000 คน ปี 2545 หรือ ค.ศ. 2002 จะเป็นปีแห่ง การท่องเที่ยวอาเซียน (Visit ASEAN Year 2002) และเป็นปีแห่งการสถาปนากรุง รัตนโกสินทร์ครบ 220 ปี ภพลักษณ์ของประเทศไทยในฐานะสถานที่จัดงานประชุม ระดับนานาชาติจะดัดเจนยิ่งขึ้น เมื่อได้รับการคัดเลือกให้เป็นสถานที่จัดงานประชุมระดับ ใหญ่อีก 2 รายการคือ การประชุมของสมาคมแพทย์ระบบทางเดินอาหาร (World Congress of Gastroenterology) จะมีผู้เข้าร่วมประชุม 12,000 คน และ งานประชุมใหญ่ ลูกเสือโลกครั้งที่ 20 (World Scout Jamboree) จะมีผู้เข้าร่วมงานประมาณ 30,000 คน

ธุรกิจท่องเที่ยวด้านการประชุมสัมมนาเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่ม MICE (Meeting ,Incentive, Convention and Exhibition) ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเพื่อการเข้าร่วมประชุมสัมมนา การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล และการจัดนิทรรศการ เริ่มได้รับการส่งเสริมและพัฒนาขีดความสามารถในการรองรับการประชุมขนาดใหญ่ ด้วยการสร้างศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ เพื่อเป็นสถานที่จัดงานประชุมของธนาคารโลกเมื่อเดือนตุลาคม 2534 ซึ่งเกือบหนุนให้ประเทศไทยสามารถดึงงานประชุมนานาชาติเข้ามาจัดในประเทศไทยได้เพิ่มมากขึ้น ทำให้ตลาดการประชุมนานาชาติของไทยขยายตัวอย่างกว้างขวาง ส่งผลให้ภาคเอกชนพัฒนาธุรกิจศูนย์การประชุมขนาดใหญ่เพิ่มขึ้น ช่วยเพิ่มศักยภาพในด้านสถานที่รองรับการประชุมสัมมนาและการจัดนิทรรศการระดับนานาชาติ มีการแข่งขันด้านการตลาดของผู้ประกอบธุรกิจ สามารถดึงงานประชุมสำคัญระดับโลกเข้ามาจัดในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น โดยมีสถานที่สามารถรองรับงานระดับนานาชาติ ดังนี้

1. ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ : Queen Sirikit National Convention Center (QSNCC) มีพื้นที่ 65,000 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยห้องประชุมขนาดใหญ่ Plenary Hall สามารถรองรับผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาถึง 5,000 คน ห้องประชุมขนาด 10 ถึง 850 คน อีกจำนวนมาก รวมทั้งห้อง Ballroom สำหรับการจัดงานเลี้ยงงานรื่นเริงต่าง ๆ งานแสดงสินค้า และงานนิทรรศการขนาดกลางและขนาดใหญ่

2. ศูนย์การค้าและนิทรรศการนานาชาติกรุงเทพ : Bangkok International Trade & Exhibition Center(BITEC) หรือศูนย์นิทรรศการและการประชุมใบ тек เป็นศูนย์เฉพาะกิจสร้างขึ้นเพื่อรองรับการแสดงนิทรรศการและการประชุม มีพื้นที่สำหรับแสดงสินค้า นิทรรศการ ภายในอาคาร 20,000 ตารางกิโลเมตร และพื้นที่นอกอาคารอีก 15,000 ตารางกิโลเมตร ห้องสำหรับการประชุมสัมมนาพื้นที่ 1,860 ตารางกิโลเมตร สามารถรองรับผู้เข้าร่วมประชุมได้ถึง 2,000 คน และห้องประชุมขนาดกลางและขนาดเล็กอีก 15 ห้อง รวมทั้งศูนย์อาหารไทยและอาหารนานาชาติเพื่อการจัดเลี้ยงและให้บริการแก่ผู้ร่วมงาน

3. ศูนย์อิมแพค : The Internation Multi – Purpose Arena, Convention, Trade & Exhibition Center (IMPACT Exhibition Center) มีพื้นที่มากกว่า 25,000 ตารางกิโลเมตร สำหรับจัดการประชุมสัมมนา การแสดงนิทรรศการ การแข่งขันกีฬาและ

อีน ๆ ประกอบด้วยห้องโถงนิทรรศการ 4 ห้อง พื้นที่ 5,000 ตารางกิโลเมตร ห้องประชุมใหญ่ขนาด 2,000 ตารางกิโลเมตร และศูนย์การแข่งขันกีฬาพื้นที่ 4,000 ตารางกิโลเมตร สามารถรองรับผู้ชมได้สูงถึง 15,000 คน

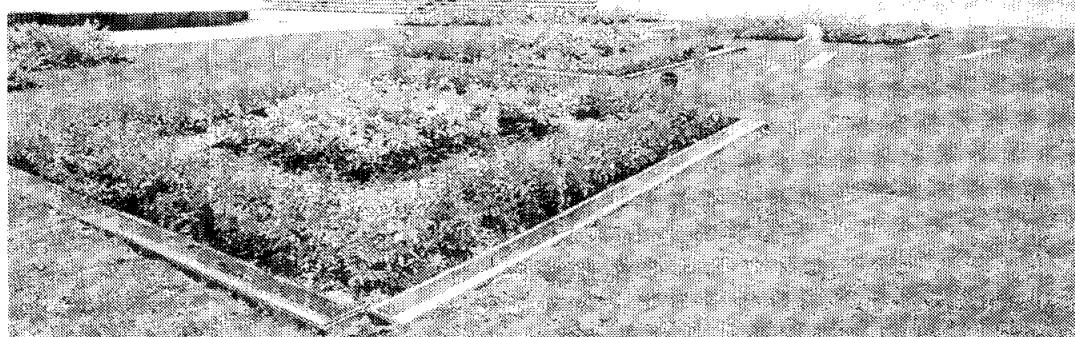
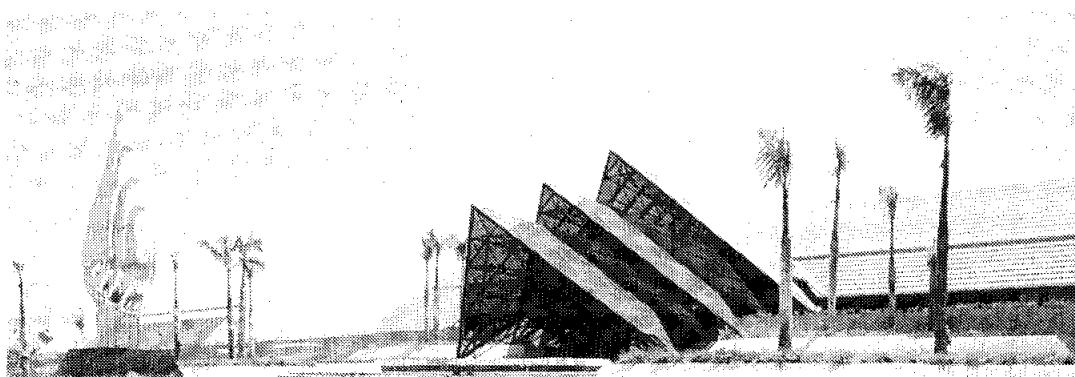
4. ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย : Thailand Cultural Center จะเน้นในเรื่องของการแสดงกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมประเพณี การศึกษาและสังคม เนื่องจากมีห้องประชุมที่มาตรฐานสมบูรณ์แบบสามารถนำมาใช้จัดการประชุมนานาชาติ ประมาณ 2,000 คน

5. ห้องประชุมโรงแรมชั้นนำทั่วประเทศ โรงแรมขนาดใหญ่จะมีห้องความสามารถสูงและมีความพร้อมในแบบทุกด้าน ทั้งการจัดเลี้ยง งานสังสรรค์ นิทรรศการงานประชุมสัมมนา และการบริการห้องพัก

6. ห้องประชุมสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศ สถาบันอุดมศึกษาจะมีห้องประชุมขนาดใหญ่ไว้ใช้ในการของสถาบัน สามารถใช้รองรับการประชุมสัมมนาหรืองานนิทรรศการขนาดใหญ่ได้

การประชุมนานาชาติขนาดใหญ่ที่จะจัดในประเทศไทยยังคงกระจุกตัวอยู่ในกรุงเทพมหานคร โดยมีศูนย์การประชุมและแสดงสินค้านานาชาติ 3 แห่ง รองรับคือศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ ศูนย์การค้าและนิทรรศการนานาชาติกรุงเทพ (ไบเทค) และศูนย์อิมแพคเมืองทองธานี รองลงมาได้แก่ ภูเก็ต แหล่งท่องเที่ยวชายทะเลที่มีชื่อเสียง เชียงใหม่แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและวัฒนธรรม และพัทยาชายทะเลภาคตะวันออก

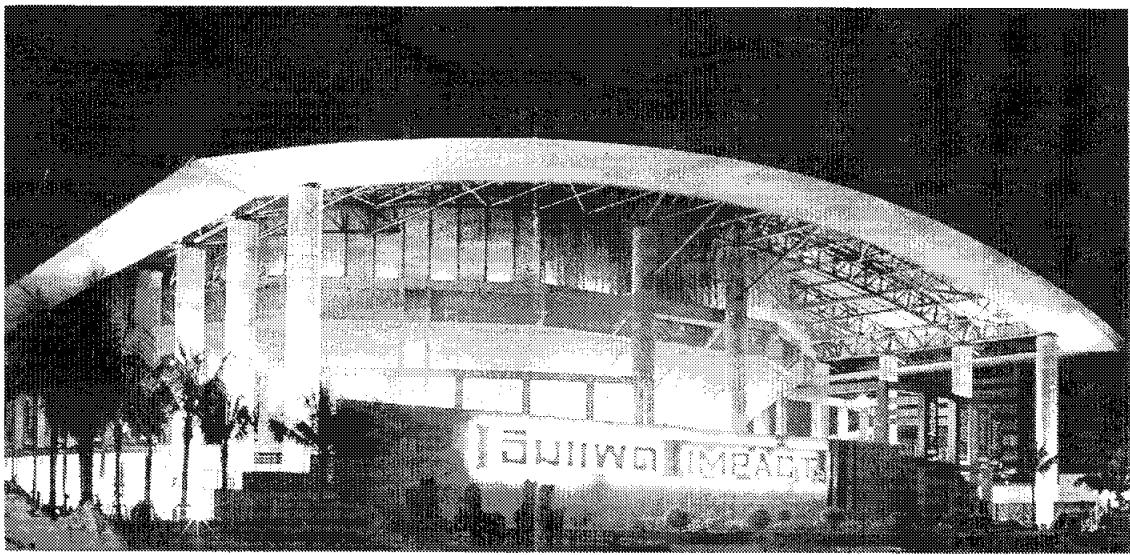
สำหรับศูนย์การประชุมขนาดใหญ่ในส่วนภูมิภาค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีศูนย์การประชุมของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ภาคตะวันออกมีศูนย์ประชุม “พีซ” ของโรงแรมรอยัลคลิฟบีช รีสอร์ท ที่พัทยา ส่วนภาคใต้ที่ภูเก็ตและภาคเหนือที่เชียงใหม่ กำลังจะได้รับการพัฒนาให้มีศูนย์การประชุมขนาดใหญ่ เนื่องจากเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมในการจัดการประชุมนานาชาติเป็นอันดับ 2 และ 3 รองจากกรุงเทพมหานคร

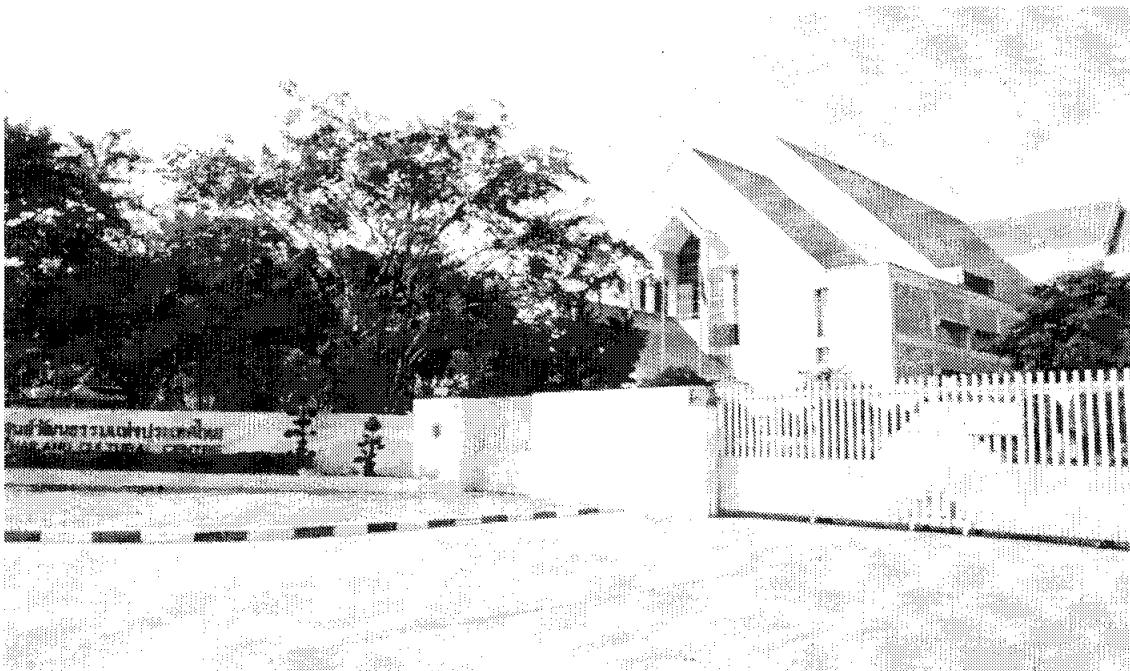
ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ (QSNCC)

ศูนย์การค้าและนิทรรศการนานาชาติกรุงเทพ (BITEC)

ศูนย์อิมแพค (IMPACT)

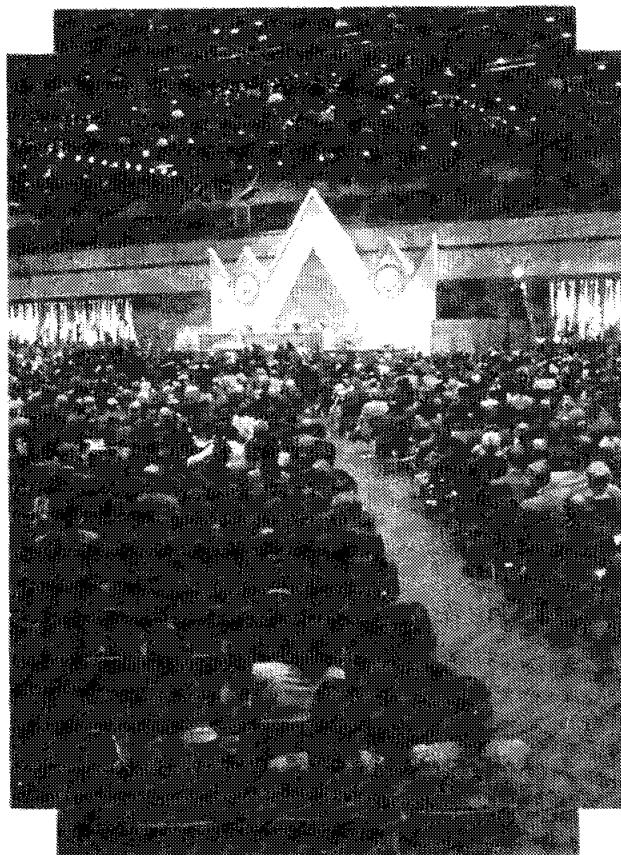
ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

การส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐที่พัฒนาตามถึงปัจจุบันมีจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นทุกปี จากที่มีนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ 81,340 คน มีรายได้จากการท่องเที่ยว 196 ล้านบาท ในปี 2503 เป็นมีรายได้ 242,177 ล้านบาท จากนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ จำนวน 7,764,930 คน ในปี 2541 (ตารางที่ 2,3) โดยการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง และหลากหลายรูปแบบบริการและจุดขาย ซึ่งนอกจากสถานที่ท่องเที่ยวทั่วไปทั่วโลกแล้ว ประเทศไทยยังมีศักยภาพในการจัดงานประชุมระดับชาติ ซึ่งเป็นนโยบายของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ที่มุ่งหวังให้ประเทศไทยเป็นสถานที่จัดประชุมระดับนานาชาติ เพื่อรับนักท่องเที่ยวกลุ่ม MICE ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวคุณภาพและมีศักยภาพในการใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวสูง การส่งเสริมการจัดประชุมนานาชาติจึงเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มพูนเงินตราต่างประเทศได้อย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ เพราะเป็นกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมทั้งภาคบริการและการผลิตต่าง ๆ อีกมากมาย อาทิ โรงแรมที่พัก บริษัทนำเที่ยว ร้านค้าของที่ระลึก การจัดเลี้ยง การจัดการแสดง การก่อสร้าง/ตกแต่งสถานที่ การขนส่ง การโฆษณาประชาสัมพันธ์ การสื่อสารโทรคมนาคม การเกษตรกรรมฯลฯ นอกจากนี้ยังพบว่านักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เดินทางมาร่วมประชุมนานาชาติในประเทศไทย มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนสูงกว่านักท่องเที่ยวระหว่างประเทศทั่วไปประมาณ 2 เท่า (ไม่รวมค่าโดยสารเครื่องบิน)

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้ตระหนักรถึงความสำคัญของกิจกรรมดังกล่าว จึงได้จัดตั้งกองการประชุมนานาชาติ (กปช)ขึ้นเพื่อส่งเสริมตลาด MICE และได้ร่วมกับภาครัฐกิจເອກະນາຄາที่เกี่ยวข้องกับการจัดประชุม ก่อตั้งองค์กรที่มีลักษณะการบริหารเป็นกรรมการร่วมระหว่างรัฐและเอกชน ภายใต้ชื่อ Thailand Convention Promotion Association (TCPA) ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น Thailand Incentive and Convention Association (TICA) โดยมีจุดประสงค์ให้เป็นหน่วยงานที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน และมีหน้าที่รับผิดชอบในการวางแผนและดำเนินกิจกรรมทางการตลาด ด้านธุรกิจการประชุมนานาชาติและการท่องเที่ยวเพื่อเป็นแรงจูงใจ

การประชุมนานาชาติในประเทศไทยขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากจำนวนการประชุม 430 ครั้ง ผู้เข้าร่วมประชุม 44,827 คน ในปี 2529 เป็นจำนวนการ

ประชุม 831 ครั้ง ผู้เข้าร่วมประชุม 123,050 คน ในปี 2539 (ตารางที่ 4) สามารถทำเงินเข้าประเทศได้ประมาณ¹ 7,000 ล้านบาท จากชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้าร่วมประชุมนานาชาติและผู้ติดตาม ก่อให้เกิดการกระจายรายได้อย่างกว้างขวางในสาขาต่าง ๆ ของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (ตารางที่ 5) รวมทั้งประโยชน์ในด้านการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ เพราะผู้เข้าร่วมประชุมรวมทั้งสื่อมวลชนมาจากหลายประเทศทั่วโลก จะเป็นสื่อระดับคุณภาพในการเผยแพร่ประสบการณ์ที่ได้รับจากการเดินทางเข้าร่วมประชุมในแต่ละครั้งไปสู่ประเทศของตน ถือเป็นโอกาสอันดีในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ประเทศให้เป็นที่รู้จักแก่นานาชาติ

**ตารางที่ 2 ข้อมูลและสถิตินักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เดินทางมาประเทศไทย ระหว่าง
ปี 2503 – 2523**

Number of International Tourist Arrivals 1960 – 1980

ปี Year	จำนวนนัก ท่องเที่ยว Number of Tourist Arrivals	อัตราการ เปลี่ยนแปลง (%) Change (%)	วันพักเฉลี่ย (วัน) Average Length of Stay (Days)	รายได้จากการท่องเที่ยว (ล้านบาท) Revenue From Tourism (Million Baht)	งบประมาณ ดำเนินการ (ล้านบาท) Budget (Million Baht)	หมายเหตุ Remarks
2503/1960	81,340	32.11	3.00	196	3.40	
2504/1961	107,754	32.47	3.00	250	2.30	
2505/1962	130,809	21.40	3.00	310	3.60	
2506/1963	195,076	49.13	5.70	394	6.00	
2507/1964	211,924	8.64	4.50	430	7.00	
2508/1965	225,025	6.18	4.80	506	11.00	
2509/1966	282,117	25.37	5.00	754	16.00	
2510/1967	335,845	19.04	4.60	952	12.10	
2511/1968	377,262	12.33	4.20	1,220	7.85	
2512/1969	469,784	24.52	4.80	1,770	10.94	
2513/1970	628,671	33.82	4.80	2,175	12.80	
2514/1971	638,738	1.60	4.80	2,214	14.28	
2515/1972	820,758	28.50	4.90	2,718	25.00	
2516/1973	1,037,737	26.44	4.70	3,457	25.00	- นักท่องเที่ยวถึง 1 ล้านคน 1 Million Tourists
2517/1974	1,107,392	6.71	4.80	3,852	27.66	- วิกฤติการณ์น้ำมัน ครั้งที่ 1
2518/1975	1,180,075	6.56	5.00	4,538	31.17	
2519/1976	1,098,442	-6.92	5.00	3,990	44.38	- นักท่องเที่ยวลดลง ครั้งที่ 1
2520/1977	1,220,672	11.13	4.51	4,607	52.69	
2521/1978	1,453,839	19.10	4.84	8,894	63.60	
2522/1979	1,591,455	9.47	5.09	11,232	70.25	- ยกระดับ อสท.เป็น พทท.
2523/1980	1,858,801	16.80	4.90	17,765	83.98	- วิกฤติการณ์น้ำมัน ครั้งที่ 2

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

**ตารางที่ 3 ข้อมูลและสถิตินักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เดินทางมาประเทศไทย ระหว่าง
ปี 2524 – 2541**

Number of International Tourist Arrivals 1960 – 1998

ปี Year	จำนวน นักท่องเที่ยว Number of Tourist Arrivals	อัตราการ เปลี่ยนแปลง (%) Change (%)	วันพักเฉลี่ย (วัน) Average Length of Stay (Days)	รายได้จากการ ท่องเที่ยว (ล้านบาท) Revenue From Tourism (Million Baht)	งบประมาณ ค่าเบ็ดเตล็ด (ล้านบาท) Budget (Million Baht)	หมายเหตุ Remarks
2524/1981	2,015,615	8.44	4.96	21,455	109.99	-นักท่องเที่ยวถึง 2 ล้านคน >2 Million Tourists
2525/1982	2,218,429	10.06	4.79	23,879	124.45	-รายได้จากการท่องเที่ยวเป็น อันดับหนึ่ง Revenue from Tourism is the 1st ranges
2526/1983	2,191,003	-1.24	4.91	25,050	163.80	-ภาวะเศรษฐกิจโลกตกต่ำ : นักท่องเที่ยวลดลง ครั้งที่ 2 World economic recession : 2 nd Decreased
2527/1984	2,346,706	7.11	5.47	27,317	244.26	
2528/1985	2,438,270	3.90	5.58	31,768	259.77	
2529/1986	2,818,092	15.58	5.93	37,321	333.28	
2530/1987	3,482,958	23.29	6.06	50,024	435.90	-ปีท่องเที่ยวไทย นักท่องเที่ยว ถึง 3 ล้านคน Visit Thailand Year >3 Million Tourists
2531/1988	4,230,737	21.47	7.36	78,859	506.70	
2532/1989	4,609,508	13.68	7.63	96,386	530.64	
2533/1990	5,298,860	10.17	7.06	110,572	830.96	-นักท่องเที่ยวถึง 5 ล้านคน > 5 Million Tourists
2534/1991	5,086,899	-4.00	7.09	110,004	1,004.25	-สหกรณ์อาวุโสรัชชัย: นักท่อง เที่ยวลดลง ครั้งที่ 3 Gulf War Crisis: 3rd Decreased
2535/1992	5,136,443	0.97	7.06	123,135	1,262.06	
2536/1993	5,760,533	12.15	6.94	127,802	1,463.18	
2537/1994	6,166,496	7.05	6.98	145,211	2,162.64	-นักท่องเที่ยวถึง 6 ล้านคน > 6 Million Tourists
2538/1995	6,951,566	12.73	7.43	190,765	2,305.02	
2539/1996	7,192,145	3.46	8.23	219,364	2,495.57	
2540/1997	7,221,345	0.41	8.33	220,755	2,528.90	
2541/1998	7,764,930	7.53	8.40	242,177	2,525.15	-ปีท่องเที่ยวไทย 2541 - 2542 (Amazing Thailand 1998-1999) เป็นปีที่ ประเทศไทยประสบภาวะ วิกฤตเศรษฐกิจ

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 4 การจัดประชุมน้ำนาชาติในประเทศไทย

ปี	จำนวนงาน ประชุม (ครั้ง)	อัตราการ เปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	คนไทย (คน)	จำนวนผู้เข้าร่วมประชุม			รวม (คน)	อัตราการ เปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
				อัตราการ เปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	ชาติ ต่าง ประเทศ (คน)	อัตราการ เปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)		
2529	430	31.9	22,431	190.3	22,396	39.2	44,827	88.2
2530	348	-19.1	24,989	-11.4	27,315	22.0	52,304	16.7
2531	371	6.6	35,389	41.6	40,644	48.8	76,033	45.4
2532	395	6.5	39,333	11.1	33,255	-18.2	72,588	-4.5
2533	428	.4	42,427	7.9	43,232	30.0	85,659	18.0
2534	450	5.1	34,807	-18.0	44,422	2.7	79,229	-7.5
2535	501	11.3	32,286	-7.2	51,870	16.8	84,156	6.2
2536	597	19.2	42,963	33.1	63,817	23.0	106,780	26.9
2537	793	32.8	76,337	77.7	88,256	38.7	164,863	54.4
2538	994	25.3	41,365	-45.8	69,477	-21.5	110,842	-32.8
2539	831	-16.4	45,508	10.0	77,542	11.6	123,050	11.0
2540	824	-0.8	24,909	-45.3	68,589	-11.5	93,498	-24.0
2541	803	-2.5	23,211	-6.8	67,042	-2.3	90,253	-3.5

หมายเหตุ : ภาพลวงตาแห่งประเทศไทย
หมายเหตุ : ระบบวิจัยสิกรไทย จำกัด

ตารางที่ 5 โครงสร้างการใช้จ่ายของผู้เข้าร่วมประชุมนานาชาติ

(ปี 2539 – 2540)

ประเภทค่าใช้จ่าย	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อวันต่อคน (USS)			
	2539	สัดส่วน (ร้อยละ)	2540	สัดส่วน ร้อยละ
ที่พัก	69.15	32.1	67.69	30.1
ลงทะเบียน	59.50	27.6	49.95	22.2
จับจ่ายซื้อสินค้า	28.93	13.4	54.14	24.1
อาหารและเครื่องดื่ม	24.32	11.3	25.10	11.2
บันเทิง/พักผ่อนหย่อนใจ	12.96	6.0	7.63	3.4
บริการนำเที่ยวในห้องถีน	9.83	4.5	9.07	4.0
พาหนะในห้องถีน	5.76	2.8	6.67	3.0
อื่น ๆ	5.23	2.3	4.59	2.0
รวม	215.68	100.0	224.85	100.0

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

หมายเหตุ : รวบรวมโดยบริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด

ปี 2539 USS 1=25.32 บาท , 2540 USS 1 = 31.32 บาท

ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นผู้นำในการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งนอกจากจะเป็น “ประตูสู่อินโดจีน (Gateway to Indo - China)” แล้ว ไทยยังเป็นศูนย์กลางและเป็นฐานสำคัญในการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในอนุภัคลุ่มแม่น้ำโขง ตาม “โครงการด้านการท่องเที่ยวของอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (Agency for Coordinating Mekong Tourism Activities : AMTA)” ซึ่งสืบเนื่องจากโครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคลุ่มน้ำโขง 6 ประเทศ อันประกอบด้วย ประเทศไทย กัมพูชา ลาว พม่า ไทย เวียดนาม และจีน-มณฑลยูนาน ซึ่งเริ่มขึ้นเมื่อปี 2535 โดยธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย (ADB) ได้ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการและงบประมาณเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ รวมทั้งกำหนดกรอบหลักความร่วมมือในอนุภัคลุ่มแม่น้ำโขง 6 ประเทศ โดยศึกษารายละเอียด 7 สาขาได้แก่ สาขาวนธรรมชนล่าง สาขพลังงาน สาขาวิชาค้า สาขาวิชาลงทุน สาขาวิชาท่องเที่ยว สาขาวิชาพัฒนาทรัพยากรม努ษย์ และสาขาวิชาจัดการด้านสิ่งแวดล้อม สำหรับโครงการด้านการท่องเที่ยวของอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง การดำเนินงานจะเน้นการวางแผนการตลาดร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิกในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง เพื่อส่งเสริมให้อุตุนิภัยเป็นจุดหมายปลายทางที่สำคัญของการท่องเที่ยวในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก โดยมีแหล่งท่องเที่ยวที่แต่ละประเทศนำเสนอเป็นสินค้าเชื่อมโยงในอนุภัคลุ่มแม่น้ำโขงดังนี้

ประเทศ	แหล่งท่องเที่ยว		
ไทย	เกาะรัตนโกสินทร์ ปราสาททิพย์วนรุ้ง	บ้านเชียง จ.อุตรธานี จ.เชียงราย	จ.อุบลราชธานี
กัมพูชา	นครวัด ทะเลสาบ Tonle Sap	พนมเปญ รัตนគីរី	សៀមរាប
ยูนาน	คุณหนิง ชาตី	ป่าหิน (Stone Forest) หลីជីយេង	តិបសែបប៊ែនា
ลาว	หลวงพระบาง เชียงของ (หุ่งไหพิน)	จัมປាស្ទក หลักเสา	เวียงจันทร์
พม่า	รั่งကျို ทะเลสาบพม่า	ကျော်ထို (Kyaikhtiyo) อมันตาเเตမြဲ (Bagan)	မัณฑะเลย์
เวียดนาม	ชานอย Hue	อ่าวฮาลอง ดานัง	Ninh Binh

ตารางที่ 6 แหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงของแต่ละประเทศในอนุภัคลุ่มแม่น้ำโขง
ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ทั่วทุกภาคของประเทศไทยสามารถใช้เป็นแหล่งเชื่อมโยงทางการท่องเที่ยว เป็นประตูสู่อินโดจีน เป็นศูนย์กลางและเป็นฐานสำคัญในการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง นอกจากนี้ยังมีโครงการเชื่อมโยงกับประเทศไทยเพื่อบ้านตอนใต้สุด ของประเทศไทยคือ “โครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโด네เซีย – มาเลเซีย – ไทย” เป็นโครงการความร่วมมือระหว่างประเทศไทยในเขตสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ ซึ่งในด้านการท่องเที่ยวจะมุ่งเน้นการส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์ จากนั้นจะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านการท่องเที่ยว พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการคมนาคมให้สามารถเดินทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงถึงกันได้อย่างสะดวกสบาย เป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบเชื่อมโยงอันจะก่อประโยชน์ร่วมกันทั้ง 3 ฝ่าย โดยเฉพาะประเทศไทยซึ่งเป็นศูนย์กลางและเป็นฐานสำคัญในการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์

ปัจจุบันแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540–2544) ซึ่งมีพิธิทาง เป้าหมาย แนวโน้มนโยบาย และมาตรการ ดังนี้

พิธิทางการพัฒนา

ผลักดันให้ไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยอาศัยเงื่อนไขด้านภูมิศาสตร์ และการพัฒนาเครือข่ายคมนาคมกับประเทศเพื่อบ้านให้สามารถเชื่อมโยงกันโดยสะดวก พร้อมกับการรักษาคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวให้คงไว้ซึ่งความมีเอกลักษณ์ทางประวัติศาสตร์ความเป็นธรรมชาติ ความสะดวก ความปลอดภัย ตลอดจนการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้แก่นักท่องเที่ยวที่มาเยือน เพื่อก่อให้เกิดการกระจายรายได้ในประเทศให้มากขึ้น โดย

- เพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศให้มากยิ่งขึ้นโดยเน้นนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ และมีช่วงเวลาพำนักในประเทศไทย เพื่อให้มีการกระจายเงินตราต่างประเทศมากขึ้น
- ให้การบริการด้านเป็นแหล่งจับจ่ายใช้สอยที่สำคัญสำหรับนักท่องเที่ยว เรื่อง Duty Free Shop

3. ภาครัฐและเอกชนในธุรกิจท่องเที่ยวจะต้องร่วมมือกันแก้ไขปัญหาที่เกิดกับแหล่งท่องเที่ยวอย่างจริงจัง โดยเฉพาะด้านสภาพแวดล้อม ความปลอดภัย รวมถึงการยกระดับคุณภาพและปริมาณของบุคลากรด้านการท่องเที่ยว

4. ปรับบทบาทของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยให้เน้นการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวในประเทศ ตลอดจนเป็นแกนกลางในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของธุรกิจการท่องเที่ยวให้เป็นระบบ

5. ปลูกฝังจิตสำนึกและทัศนคติของการเป็นนักท่องเที่ยวที่ดีมีคุณภาพให้แก่คนไทย เพื่อให้ทุกคนมีความรักและห่วงใยในทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวของประเทศ

เป้าหมาย

เพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นไปอย่างมีคุณภาพและยั่งยืนเป็นไปตามวัตถุประสงค์หลักของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ที่ให้ “คน” เป็นจุดมุ่งหมายหลักในการพัฒนาประเทศ โดยให้ประชาชนทุกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวในทุกระดับ ทั้งด้านการวางแผน และการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ และเกิดความสมดุลทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและสิ่งแวดล้อมโดยรวม จึงกำหนดเป้าหมายดังนี้

1. ทำรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศให้ขยายตัวโดยเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 14 ต่อปี ในระยะ 5 ปีของแผนฯ

2. เพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศให้ขยายตัวโดยเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 6 ต่อปี ในระยะ 5 ปีของแผนฯ

3. เพิ่มจำนวนชาวไทยให้เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศให้ขยายตัวโดยเฉลี่ยไม่ต่ำกวาร้อยละ 2 ต่อปี ในระยะ 5 ปีของแผนฯ

แนวทางนโยบายและมาตรการ

เพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ จึงควรกำหนดนโยบายหลัก และมาตรการในการพัฒนาการท่องเที่ยวไว้ดังนี้

1. พื้นฟู อนุรักษ์ และพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป เพื่อให้สามารถรองรับการขยายตัวของนักท่องเที่ยวในระยะยาว

1.1 รณรงค์เผยแพร่ให้ความรู้และความเข้าใจแก่ประชาชนและผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ให้มีจิตสำนึกระ霆กับการอนุรักษ์ทรัพยากร การท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม โดยใช้สื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนและ เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 ให้มีกลไกบริหารการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและ สิ่งแวดล้อมเฉพาะพื้นที่ โดยการจัดตั้งองค์กรในรูปคณะกรรมการที่มาจากการรัฐบาล ธุรกิจเอกชน และประชาชนในท้องถิ่น ทำหน้าที่วางแผน กำหนดนโยบายและประสาน การพัฒนา

1.3 นำมาตรการทางกฎหมายมาใช้อย่างจริงจังในการควบคุมอาคารและ สิ่งปลูกสร้าง เพื่อป้องกันการบุกรุกพื้นที่อันเป็นของรัฐและการใช้ประโยชน์ในที่ดิน แม่น้ำ ลำคลอง และแหล่งน้ำสาธารณะอื่น ๆ

1.4 สนับสนุนการดำเนินงานของภาคเอกชนในการพัฒนากิจกรรมการ ท่องเที่ยวประเภทใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มจุดเด่นดึงดูดความสนใจ นอกจำกัดศักยะเหล่าธรรมชาติ และศิลปวัฒนธรรม เช่น การท่องเที่ยวทางน้ำ การกีฬา และสุขภาพ เป็นต้น

2. พัฒนากำลังคนที่เป็นคนไทยให้เข้ามามีงานทำในอุตสาหกรรมการท่อง เที่ยวเพิ่มมากขึ้น

2.1 สนับสนุนให้มีการฝึกทักษะและเพิ่มความรู้เกี่ยวกับอุตสาหกรรม การบริการทางการท่องเที่ยว การผลิตหัตถกรรมของท้องถิ่นให้มีความหลากหลายมีรูป แบบที่น่าสนใจ และมีประโยชน์ใช้สอยมากขึ้น

2.2 ขยายการผลิตกำลังคนทั้งในระดับอุดมศึกษาและวิชาชีพให้ได้ ปริมาณ และมีคุณภาพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดธุรกิจท่องเที่ยว ทั้งในส่วน กลางและภูมิภาค พร้อมทั้งปรับปรุงกฎระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การพัฒนากำลัง คนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพได้มาตรฐานในระดับสากล

2.3 สนับสนุนภาคเอกชนให้เข้ามามีบทบาทในการลงทุนผลิต และฝึก อบรมกำลังคนด้านต่าง ๆ ในธุรกิจการท่องเที่ยวให้มากขึ้น โดยเฉพาะในเมืองศูนย์กลาง การท่องเที่ยวในภูมิภาค

3. ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐบาลและภาคเอกชนให้มีการ พัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ

3.1 สนับสนุนการรวมตัวของภาคเอกชนในธุรกิจการท่องเที่ยว เพื่อความคู่องตัวในการประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ และให้การดำเนินงานสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวที่กำหนดขึ้น เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวโดยส่วนรวม

3.2 ส่งเสริมให้มีการประสานแผนการตลาดร่วมกันอย่างจริงจัง ระหว่างหน่วยงานของรัฐและภาคเอกชนในการเข้าถึงตลาด ทั้งในตลาดต่างประเทศและตลาดภายในประเทศ

4. ผลักดันให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวในภูมิภาคอาเซียนและอินโดจีน

4.1 ร่วมมือกับกลุ่มประเทศอาเซียนและอินโดจีน เพื่อพัฒนาวงจรการท่องเที่ยวในภูมิภาคอาเซียนและอินโดจีนให้มากขึ้น โดยเน้นการร่วมมือทางการตลาดแผนการแข่งขัน

4.2 ปรับปรุงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องให้อื้ออำนวยต่อการเดินทางเข้าประเทศ และเดินทางออกไปประเทศที่สาม

5. ส่งเสริมให้การท่องเที่ยวมีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและส่งผลดีต่อการพัฒนาสังคม

6. เน้นการเชิญชวนนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพให้เดินทางมาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

7. ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศเพิ่มมากขึ้น

8. ผลักดันให้มีการบังคับใช้มาตรการต่าง ๆ ในการให้ความคุ้มครองรักษาความปลอดภัยในทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว

เชิงอรรถ

¹ สภាភ ตันติโยทัย. “MICE ในประเทศไทย”. อุรกิจท่องเที่ยว : TOURISM BUSINESS MAGAZINE. ฉบับ 40th ANNIVERSARY 1960 – 2000. น. 14

² บริษัท ศูนย์วิจัยกลิกรไทย จำกัด. “การจัดประชุมนานาชาติ : ลู่ทางดึงเงิน ตราเข้าประเทศ.” ท่องเที่ยวทรอค์น. ฉบับที่ 3 ปีที่ 1 เดือนตุลาคม 2540. น. 1